

DOI 10.31558/2307-2318.2018.4.21

Никифоренко В.Г., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління персоналом і економіки праці Одеського національного економічного університету

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ КАРПЕНКА А.В.

**«РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ АКТИВІВ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»**

Важливою передумовою розвитку країни та зростання її конкурентоспроможності у світовій спільноті є формування і підтримка інноваційного середовища, в якому інтегруються науково-технологічний, інвестиційний і людський потенціали на засадах мережевої організації інноваційної діяльності. Провідна роль в цьому належить людському потенціалу та його інтелектуальній складовій, які в умовах економіки знань здатні створювати інновації та забезпечувати лідерство на ринках. Вагоме значення в реалізації зазначених потенціалів належить інноваційним системам, які в розвинених країнах перетворилися в стратегічний фактор економічного зростання й стабілізації соціальної ситуації. Оскільки Україна сьогодні за багатьма світовими рейтингами є не в лідерах, а в економіці спостерігається низька підприємницька та інвестиційна активність, інноваційний розвиток є дуже повільним. Це підтверджує високу актуальність питань, порушених у монографії к.е.н., доцента, докторанта кафедри менеджменту і поведінкової економіки Донецького національного університету імені Василя Стуса А.В. Карпенка.

Логічною є структура монографії, яка складається із шести послідовно представлених розділів, де автором запропоновано власне бачення людського потенціалу як драйвера національної інноваційної системи, оскільки в умовах становлення економіки знань відбулось суттєве зростання ролі інтелекту, творчості та креативності людини. У роботі обґрунтовано представлено наявність у структурі людського потенціалу інтелектуальних активів, які дозволяють створювати інновації та виконувати інші види діяльності.

У рецензованій монографії проаналізовано велику кількість питань, пов'язаних з різними напрямками розвитку людського потенціалу та особливо його інтелектуальних активів. Заслужують суттєвої уваги теоретико-методологічні основи розвитку національної інноваційної системи, результативністю якої є створення інновацій та їх комерціалізація. Автор виконав морфологічний аналіз основних категорій інноваційної діяльності; охарактеризував інституціональні основи формування інтелектуальних активів людського потенціалу; розробив систему критеріїв і показників оцінювання інтелектуальних активів людського потенціалу.

У першому розділі монографії «*Концепція дослідження інтелектуальних активів у структурі людського потенціалу*» автор розглядає еволюцію категорії «людський потенціал», зосереджує особливу увагу на інтелектуальній складовій людського потенціалу та обґрунтовує доцільність виділення в умовах економіки знань інтелектуальних активів у класифікаційній системі активів людського потенціалу.

Другий розділ «*Теоретико-методологічні основи розвитку інтелектуальних активів у національній інноваційній системі*» містить результати досліджень сутності базових категорій інноваційного розвитку, архітектуру національної інноваційної системи, зміст комерціалізації інновацій у контексті капіталізації людського потенціалу й інноваційного підприємництва та його ролі у нагромадженні інтелектуального капіталу.

Третій розділ «*Соціокультурне середовище розвитку інтелектуальних активів людського потенціалу*» присвячений опрацюванню культурно-ментальних основ формування інноваційної активності населення, ролі корпоративної культури в системі розвитку креативності працівників, розвитку інтелектуальних активів людського потенціалу в умовах соціально відповідального та публічно-приватного партнерства, модернізації молодіжної політики України в контексті розвитку інтелектуальних активів людського потенціалу

Четвертий розділ *«Проблеми формування та використання інтелектуальних активів людського потенціалу України»* розкриває актуальні питання формування та використання інтелектуальних активів людського потенціалу в Україні, методичні основи оцінювання інноваційного розвитку та обґрунтовує підходи до формування системи критеріїв і показників оцінювання інтелектуальних активів людського потенціалу в національній інноваційній системі.

П'ятий розділ *«Структурний аналіз національної інноваційної системи України»* присвячений аналізу стану основних підсистем національної інноваційної системи. Автором досліджено освітні умови формування інтелектуальних активів людського потенціалу в Україні, роль науки та наукової діяльності у процесі комерціалізації інновацій, інноваційну активність виробничої сфери та обсяги комерціалізації інновацій, стан інноваційної інфраструктури та її вплив на комерціалізацію інновацій і рівень державного регулювання у підсистемі національної інноваційної системи України.

У заключному шостому розділі *«Програмні напрями розвитку інтелектуальних активів людського потенціалу України»* обґрунтовано заходи щодо комерціалізації інновацій як стратегічного пріоритету розвитку інтелектуальних активів людського потенціалу та оновлення національної інноваційної політики в контексті розвитку людського потенціалу.

У монографії завдяки логічно побудованій структурі розкрито широкий спектр проблем, пов'язаних з розвитком інтелектуальних активів людського потенціалу, вирішення яких має велике теоретичне та практичне значення. Представлено ґрунтовний аналіз людського потенціалу та окремих елементів національної інноваційної системи, що відображено у значній кількості табличного і графічного матеріалів. Отримані результати дослідження як за матеріалами вітчизняної статистики, так і міжнародних показників, дозволили визначити основні чинники, що стримують розвиток людського потенціалу, його інтелектуальних активів та інноваційний розвиток. На основі системного визначення перешкод формування і реалізації інтелектуальних активів людського потенціалу розроблено пропозиції з їх подолання.

Заслуговує на увагу запропонована автором багаторівнева стратегія комерціалізації інновацій та підходи до розвитку інтеграції науки, освіти, виробництва та держави як основи капіталізації людського потенціалу. Особливе місце у дослідженні належить обґрунтуванню необхідності оновлення національної інноваційної політики в контексті розвитку людського потенціалу на основі кластеризації.

Монографія є суттєвим внеском у вирішення складних методологічних проблем, пов'язаних з формуванням і використанням інтелектуальних активів людського потенціалу України у сучасних умовах. Практичне значення монографії полягає у тому, що отримані наукові результати можуть бути використані в процесі формування стратегії інноваційного розвитку України її окремих регіонів, а також різними суб'єктами господарювання.

У цілому монографія А.В. Карпенка *«Розвиток інтелектуальних активів людського потенціалу: теорія та практика»* є актуальною науковою працею, що містить якісно нові підходи щодо вирішення надзвичайно важливого для України завдання – розвитку людського потенціалу та його капіталізації через реалізацію стратегії комерціалізації інновацій. Наукова публікація привертає увагу новизною теоретичної бази дослідження, приваблює точністю й багатоаспектністю, підготовлена на високому науково-методичному рівні. Вважаємо, що монографія к.е.н., доцента Карпенка А.В. може бути об'єктом наукового та прикладного інтересів широкого кола читачів – від студентів, аспірантів, викладачів і науковців до менеджерів підприємств та державних службовців різних рівнів, керівників, що займаються проблемами розвитку людського потенціалу та інноваційного розвитку.